

VETOVOIMAISTA ARKEA TAIDEKAUPUNGISSA

"Mestarteoksista kasvaa modernisti klassikoita"

Hyvinvointikertomus 2021-2025 ja Hyvinvointisuunnitelma 2026-2029

Dokumentin sisältö

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2026 - 2029

- 1 Strategian painopisteet ja linjaukset
- 2 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat
- 3 Hyvinvointisuunnitelma vuosille 2026-2029

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

- 4 Suunnitelman laatijat
- 5 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä

Käsitteet

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2026 - 2029

Mänttä-Vilppulan laajan hyvinvointisuunnitelman painopisteiksi on valittu Pirkanmaan hyvinvointialueen painopisteet kuten aiemmissakin suunnitelmissa. Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet, toimenpiteet ja toimijoiden yhteinen työ huomioidaan vuosittain talousarviota laadittaessa. Kaupunkistrategia päivittyy nykyisellä valtuustokaudella ja tarvittaessa myös hyvinvointisuunnitelmaa päivitetään sen mukaiseksi. Kaikki suunnitelmat pohjautuvat kaupunkistrategiaan.

Mänttä-Vilppulan kaupunki edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä ehkäisee syrjintää kaikessa toiminnassaan. Tavoitteena on kokonaisvaltaisesti tasa-arvoinen, kehittyvä, yhteistyökykyinen sekä hyvinvoiva kaupunki. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista tukevat varhaiskasvatuksen ja oppilaitosten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat, palveluiden saavutettavuus, asumisen yhdenvertaisuus, esteettömyyden edistäminen, yhdenvertaiset harrastamisen mahdollisuudet, osallisuusohjelma, kotoutumisen kehittäminen, kuntalaiskyselyt ja Mänttä-Vilppulan kaupungin työntekijöiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.

Vuosittaiset tavoitteet ovat ilmiölähtöisiä ja siksi niitä tarkistetaan saatujen tulosten mukaisesti. Näihin vaikuttavat kouluterveyskyselyn tulokset, MOVE-tulokset, TEA-viisarin tulokset, kuntalaiskyselyiden tulokset, PUHTI-raportin tiedot, sairastavuusindikaattorit sekä erilaiset kansalliset tutkimukset ja niiden tulokset. THL:n minimitietosisältö sekä HYTE-kerroin, Pirkanmaan hyvinvointialueen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma, edellinen laaja hyvinvointikertomuksemme sekä HYTE-neuvottelut luovat pohjan laajalle hyvinvointisuunnitelmalle.

Laajan hyvinvointisuunnitelman painopisteet ovat:

Vuoden 2025 kouluterveyskyselyn sekä TEA-viisarin tuloksien muutokset sekä nousseet indikaattorit käsitellään vuosittaisissa hyvinvointiraporteissa sekä tavoitteet kirjataan talousarvioon.

Kuntalaisten ääntä suunnitelmaan on saatu kyselyillä: Lasten ja nuorten foorumi, kohdennettu kysely Lähitorin asiakkaita, nuorten starttivalmennus, työikäisten tapahtuma sekä kysely työpaikkakäynnillä ja Koko kylän vanhempainilta. Kyselyvastauksista on muodostettu sanapilvi hyvinvointia tukevista asioista.

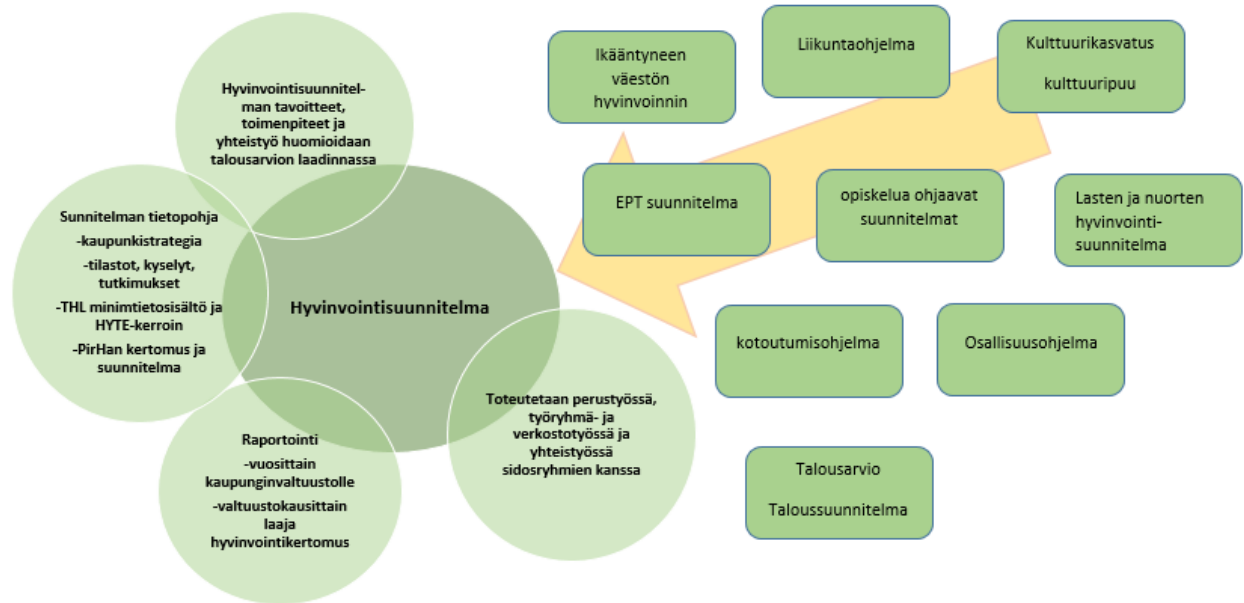

1 Strategian painopisteet ja linjaukset

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma ovat osa kunnan strategista johtamista. Ne ovat työvälineitä, joilla voi suunnitella, seurata, arvioida ja raportoida kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

[Mänttä-Vilppulan kaupunkistrategian](#) arvot ovat **-ROHKEASTI-LUOVASTI-YHDESSÄ**. Painopisteinä ovat taloudellisesti tasapainoinen seutukaupunki, yhtenäinen ja yhteisöllinen taidekaupunki sekä elinvoimainen ja osaava koulutuskaupunki.

2 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma päivitetään vuonna 2025.

[Ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemisen suunnitelma](#) on hyväksytty 2024.

[Liikuntaohjelma.pdf](#) on hyväksytty 2024.

[EPT suunnitelma 2026-2029.pdf](#) on hyväksytty 2025.

[Opiskelua ohjaavat suunnitelmat](#)

[Kulttuurikasvatus/kulttuuripuu vuosille 2024-2029](#)

[Mänttä-Vilppulan kotoutumisohjelma 2025.pdf](#) on tehty monialaisessa yhteistyössä vuonna 2024.

[Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2026](#) luovat pohjan myös hyvinvointisuunnitelmalle.

[Osallisuusohjelma](#)

3 Hyvinvointisuunnitelma vuosille 2026-2029

Mänttä-Vilppulan kuntakortti

Mänttä-Vilppula

Väestömäärä 31.12.2024: 9 270 asukasta

Väestöennuste

2030: 8 453 asukasta

2040: 7 711 asukasta

Ikärakenne

Alle 18-vuotiaiden osuus: 14,7 %

18-64-vuotiaiden osuus: 50,2 %

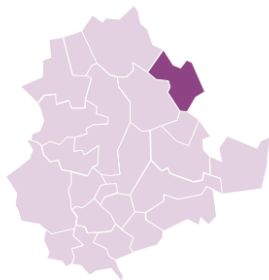
Yli 65-vuotiaiden osuus: 38,2 %

Demografinen huoltosuhde: 95,8

Koulutustasomittain 300,5

Yhden hengen asuntokunnat: 49,4 %

Työttömien työnhakijoiden %-osuus työvoimasta (%): 13,2 %

LÄHDE: Sotkanet

Erityispiirteet

- Vahva taide- ja kulttuuribrändi
- Koulutuskaupunki
- Luonto, retkeily ja liikuntamahdollisuudet
- Paperi- ja metalliteollisuus, muu yritystoiminta

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Vahvuudet

- Teknologia- ja metsäteollisuus on vahva seudulla
- Mittava 2. asteen koulutus, mm. terveydenhuollon ja leko koulutus. Noin 900 opiskelijaa
- Taidekaupunkibrändi
- Monimuotoinen ja edullinen asuminen
- Liikunta- ja kulttuuripalvelut
- Vahva järjestötyö

Haasteet

- Väestöennuste; väestön ikärakenne, syntyvyyden lasku
- Sote-palvelut sijoittuvat Tampereen seudulle
- Talouden tasapainon säilyttäminen
- Julkisen liikenteen heikentyminen
- Valtion tekemät muutokset vero- ja VOS-pohjaan

Haavoittuvuudet

- Asukkaiden liikkumattomuus ja sairastavuus
- Työttömyys
- Teollisuuden reagoiminen maailman markkinatilanteisiin

Mahdollisuudet

- Ketterä toimija
- Tampereen ja Jyväskylän sijainti
- Vahva alueellinen yhteistyö: seutukaupunki

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet

- Hyvinvointia edistävät valinnat
- Liikkuminen ja aktiivisuus
- Mielen hyvinvointi
- Osallisuus ja yhteisöllisyys
- Arjen turvallisuus ja hyvinvointia edistävä ympäristö

Hyvinvointityöhön osallistuu jokainen kaupungin palveluala yhteistyössä. Se ei ole vain yksittäisen tahon vastuulla, vaan se on yhteinen tehtävä, joka koskee kaikkia yhteiskunnan jäseniä. Jokainen voi ja jokaisen tulisi osallistua hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen omalla kohdallaan ja omassa toimintaympäristössään.

Hyvinvointisuunnitelman painopisteet ovat yhteiset Pirkanmaan hyvinvointialueella. Kaikkiin painopisteisiin voidaan osaltaan vaikuttaa liikkumiseen liittyvillä toimenpiteillä.

UKK-instituutin kustannuslaskuri näyttää liikkumattomuuden ja paikallaanolon aiheuttamien kansansairauksien kustannukset. Nykytilanteessa 76 % suomalaisista liikkuu liian vähän ja 83 % on liikaa paikallaan.

Liikkumattomuuden ja paikallaanolon kustannuslaskuri

Katso liikkumattomuuden ja paikallaanolon aiheuttamat kansansairauksien kustannukset koko Suomessa, hyvinvointialueella tai kunnassa.

Valitse koko Suomi tai hyvinvointialue

Valitse kunta

Nykytilanne:

- ☒ 76 % liikkuu liian vähän ja 83 % on liikaa paikallaan

Katso kustannukset, jos suositusta vähäisemmin liikkuvien ja liikaa paikallaan olevien osuudet muuttuisivat:

- ☐ Jos 50 % liikkuisi liian vähän ja olisi liikaa paikallaan
- ☐ Jos 67 % liikkuisi liian vähän ja olisi liikaa paikallaan
- ☐ Jos 80 % liikkuisi liian vähän ja 90 % olisi liikaa paikallaan

Kunta: Mänttä-Vilppula

	Liikkumattomuus	Paikallaanolo
Kokonaiskustannukset ⓘ	3 494 000 €	3 877 000 €
Suorat kustannukset ⓘ	2 039 000 €	1 362 000 €
Epäsuorat kustannukset ⓘ	1 455 000 €	2 516 000 €

Suorat kustannukset muodostuvat yhteiskunnalle kansansairauksista aiheutuneista terveyspalveluiden käytöstä ja lääkityksestä. Epäsuorat kustannukset muodostuvat työikäisen väestön työn tuottavuuden heikentymisestä sairauspoissaolojen, työkyvyttömyyseläkkeiden ja ennenaikaisten kuolemien seurauksena. Jos tulevaisuudessa vain 50 % liikkuisi liian vähän ja olisi liikaa paikallaan, kustannuksissa tapahtuisi jo selkeä muutos (kuva alla).

Kunta: Mänttä-Vilppula

	Liikkumattomuus	Paikallaanolo
Kokonaiskustannukset ⓘ	2 756 000 €	2 336 000 €
Kustannusten muutos ⓘ	-738 000 €	-1 541 000 €
Suorat kustannukset ⓘ	1 799 000 €	820 000 €
Epäsuorat kustannukset ⓘ	957 000 €	1 516 000 €

Kouluterveyskyselyssä 2025 kehittämiskohteiksi nousivat alakoululaisilla netin liiallinen käyttö (syöminen tai nukkuminen on häiriintynyt tai jos ei pääse nettiin, se on aiheuttanut hermostuneisuutta), edelleen aamupalaa ei syödä joka arkiamu, koulukiusaaminen on lisääntynyt ja mahdollisuus keskustella huolta aiheuttavista asioista aikuisen kanssa on vähentynyt.

Yläkoululaisilla hyvinvoinnin haasteita aiheuttavat perheen huono taloudellinen tilanne, kivun tuntemukset, koulun aikuinen on kiusannut ja seksuaalisen häirinnän kokemus on lisääntynyt.

Toisen asteen opiskelijoista moni lukiolainen ei syö aamupalaa joka arkiamu sekä usea ammattikoulun opiskelija ei syö koululounasta. Heillä myös ahdistus sekä masennusoireilu on kasvanut vuodesta 2023. Lukiolaiset ovat kokeneet enemmän syrjintää ja elämäntyytyväisyys on hieman vähentynyt. Toisen asteen opiskelijoilla liikunnan harrastamisen määrä on laskusuuntainen.

Painopisteet	Tavoitteet	Miksi?
--------------	------------	--------

Hyvinvointia edistävät valinnat

Mielenterveyden käsi

Tavoitteenamme on edistää hyvinvointia tarjoamalla matalan kynnyksen palveluita, kuten liikuntaneuvontaa ja elintapaohjausta sekä vahvistamalla yhteisöllisyyttä järjestöyhteistyön kautta.

Tärkeää on ehkäisevä päihdetyö, äänestysaktiivisuuden lisääminen, kirjastopalveluiden saavutettavuuden lisääminen ja lukutaidon tukeminen.

Sitoudumme jatkuvaan palveluiden arviointiin ja kehittämiseen.

Matalankynnyksen palvelut tukevat elintapamuutosten tekemistä, parantavat elintapasairauksien ehkäisyä ja mielen hyvinvointia.

Vaikutukset näkyvät mm. THL sairastavuustilastoissa. Nämä vaikuttavat myös terveyseroihin sekä eriarvoisuuden kokemukseen. Lähitori, Lähiklubi, kuntosalien, liikuntapaikkojen harrastajamäärät sekä HSM kerhojen käyttöaste ja Puhti-raportin tiedot osoittavat väestön liikkumistapojen muutosta. Järjestöt täydentävät julkisia palveluja.

Ennaltaehkäisy on taloudellista, koska se vähentää sote-palvelujen tarvetta ja ylläpitää työ- ja toimintakykyä.

Hyte-kertoimet, TEAvisari, PUHTI-raportti ja kouluterveyskysely kertovat, ovatko kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimet vaikuttavia.

Ehkäisevän päihdetyön tapahtumat lisäävät tietoa sekä oikeanlaista asennoitumista päihteiden käyttöön, nuoret ovat toivoneet kouluihin keskustelua päihteistä. Päihdetilannekysely antaa vertailtavaa tietoa tilanteen kehityksestä.

Alhainen äänestysaktiivisuus voi viitata väestön eriarvoistumiseen, tiedonpuutteeseen, kulkumahdollisuuksiin äänestyspaikalle, luottamuspuolaan, ulkopuolisuuden kokemukseen sekä yksilön arjen kuormitukseen. Äänestämättömyys voi olla oire ja syy osattomuuteen.

Lukutaito ja kirjaston käyttö tukevat oppimista, ajattelua, hyvinvointia, terveellisiä valintoja ja osallisuutta, ne ovat elämänhallinnan ja vaikuttamisen välineitä.

Liikkuminen ja aktiivisuus

Tavoitteenamme on lisätä hyvää oloa tuottavaa liikkumista ja aktiivisuutta eri väestöryhmissä hyödyntämällä liikuntaneuvontaa, esteettömiä ja monipuolisia liikuntapaikkoja, kulttuurista osallistumista sekä arkiaktiivisuutta.

Tavoitteet saavutetaan yhteisöllisen liikkumisen, ohjauksen ja järjestöyhteistyön avulla, edistäen näin hyvinvointia ja aktiivista elämäntapaa.

Harrastamisen Suomen mallin polku seuratoimintaan ja nuorisopalveluiden kerhotoiminta lisäävät lasten ja nuorten liikunnallisen elämäntavan tukemista.

Sitoudumme aktiivisen elämäntavan ylläpitoon ja liikkumispaikkojen sekä luontoreittien kehittämiseen.

Liikkumattomuus ja paikallaanolo lisäävät kansansairauksia.

Liikkumisella on suora vaikutus mielen hyvinvointiin ja jopa murtumiinkin.

Liikuntaneuvonta parantaa terveyttä ja hyvinvointia, lisää työ- ja toimintakykyä. Liikkumisella on tärkeä rooli lasten kasvussa, kehityksessä ja oppimisessa.

Liikuntareseptit tai Ohjaus liikuntaneuvontaan ovat arjen työkaluja, näiden määrää seuraamalla saadaan näkemys kuntalaisten ohjauksen tarpeesta ja sen vaikutuksista elämänhallintaan ja sairastavuusindekseihin.

PUHTI-raportti ja kouluterveyskysely kuvaavat liikuntaharrastamista, HYTE-kertoimet esimerkiksi terveydentilan kokemusta lapsilla ja nuorilla, Move-mittaus fyysistä toimintakykyä. Hyvä fyysinen kunto on yhteydessä lasten ja nuorten tiedonkäsittelyyn ja oppimiseen.

HSM toiminnan ja BeActive tapahtumien seuranta antaa palautetta toiminnan kehittämiseksi entistä kiinnostavammaksi suuremmalle joukolle lapsia ja nuoria.

Liikuntaseura-avustukset tukevat asukkaiden harrastusmahdollisuuksia, edistäen tasa-arvoista ja monipuolista lajitarjontaa.

Eri liikuntaryhmien palvelupolkujen tulee olla ajantasaiset.

Autere-opiston kurssitarjonnan kehittäminen ja asiakaspalutteen keruu on huomiotava, jotta pysymme trendeissä mukana.

Liikuntapaikkojen korjaus ja ylläpitäminen sekä liikunnanohjaajien osaamisen kohdentaminen juurikin liikuntaneuvontaan ja elintapaohjaukseen on huomiotava talousarviossa.

Mielen hyvinvointi

Tavoitteenamme on edistää mielen hyvinvointia tarjoamalla monipuolisia kulttuuri- ja kirjastopalveluita, koulutus- ja harrastusmahdollisuuksia sekä matalan kynnyksen palveluita. Nämä tukevat myös ehkäisevän päihdetyön ja järjestöyhteistyön onnistumista.

Vanhemmuuden tukeminen on tärkeää yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Sitoudumme yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisyyn kaikkien asukkaiden osalta.

Kulttuurin harrastaminen edistää terveyttä, hyvinvointia ja elinikää, vahvistaa sosiaalista pääomaa ja yhteisön osallisuutta sekä luottamusta.

Kulttuuritapahtumien määrän ja tarjonnan monipuolisuuden seuranta on tärkeää, jotta voidaan nähdä myös sen merkitys hyvinvoinnille.

Hyvinvointi voi ilmetä erilaisten haitallisten addiktioiden vähentymisenä.

Kulttuurilähetteen määrä on vielä rajattu ja sen laajentaminen olisi suotavaa, määrän seuranta kertoo kohderyhmän kiinnostuksesta asiaa kohtaan.

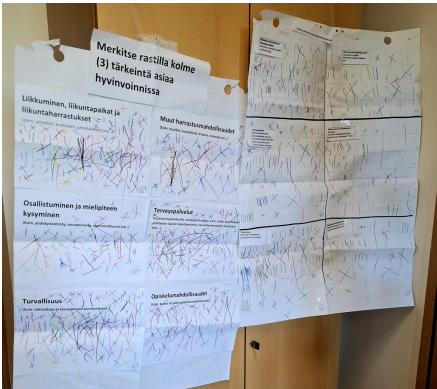
Kouluterveyskysely ja THL sairastavuusindeksit kuvaavat yksinäisyyden kokemusta ja sekä syrjäytymistä, jotka voivat johtaa päihdeongelmiin, fyysisiin terveysongelmiin, mielenterveyden häiriöihin sekä radikalisoitumiseen.

Kuormittuminen vaikeuttaa elämänhallintaa.

Vanhemmuuden tuen keinoina ovat varhaiskasvatuksen teemaillat, koulujen ja oppilaitosten vanhempainillat sekä koko kylän yhteinen vanhempainilta. Tunne- ja vuorovaikutustaitoja opetetaan varhaiskasvatuksesta alkaen, ne auttavat luomaan kaverisuhteita ja toimimaan ryhmässä.

Matalankynnyksen sote-palvelujen turvaaminen ehkäisee ongelmien kasautumista ja ne edistävät hyvinvointia ja osallisuutta.

Digisyrjäytymisen ehkäisyä kaupunki tukee kirjastopalveluilla sekä asiointipisteen avulla.

Osallisuus ja yhteisöllisyys 	Tavoitteenamme on edistää asukkaiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä monipuolisilla keinoilla kuten neuvostoilla, foorumeilla, erilaisilla kyselyillä, Osallisuusohjelmalla, järjestöyhteistyöllä, työllisyyspalveluilla sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden vahvistamisella, samalla tukien kotoutumista. Yhteisöllisten kulttuuritapahtumien mahdollistaminen kirjastoilla hanketyön ja järjestöjen avulla on tulevaisuuden näkemyksemme. Toisen asteen koulutuspaikkojen turvaaminen sekä vapaan sivistystön kurssien monipuolisuus ovat keskiössä. Sitoudumme avoimeen, läpinäkyvään päätöksentekoon.	Vanhus- ja vammaisneuvostojen työ on merkityksellistä, seuraamalla aloitteiden sekä kannanottojen voimme edistää esteettömyyttä. Nuorisovaltuuston kuuleminen sekä erilaisten fooruminen säännöllisyys tarjoavat lapsille ja nuorille mahdollisuuden osallistua aktiivisesti kaupunkimme asioihin. Kotoutumisohjelma sekä kotoutumiskoulutukset lisäävät yhdenvertaisuutta tukemalla integroitumista yhteiskuntaan. Varhaiskasvatuksen ja oppilaitosten sekä työpaikkojen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien säännöllinen tarkastelu ja päivitys tukee asukkaiden kokemaa turvallisuutta. Koulutuspaikkojen ja opiskelijoiden määrä sekä opiskelijakummitoiminta lisäävät elinvoimaa, alueen houkuttavuutta, palveluiden kysyntää ja kuinka sitoudumme koulutuksen kehittämiseen. Päätöksenteossa käytetään aktiivisesti vaikutusten ennakkoarvioita, jotta huomioidaan päätösten riskitt sekä hyödyt. Päätökset ovat läpinäkyviä sekä luotettavia. Näin voidaan myös osallistaa sidosryhmiä. Kuntaliiton hyvinvointi-indikaattori kertoo laajasti kuntalaisten hyvinvoinnin tilasta (elintaso, yhteisyyssuhteet sekä itsensä toteuttaminen) ja muutoksista. Osallistava budjetointi (osbu) on tapa lisätä resurssien kohdentumista ja merkitystä sekä päätöksiä demokraattisuutta.
Arjen turvallisuus ja hyvinvointia edistävä ympäristö 	Tavoitteenamme on luoda turvallinen ja hyvinvointia edistävä ympäristö, jossa arjen turvallisuus on keskiössä. Huomioimme myös someturvallisuuden edistämisen, digisyrjäytymisen ehkäisemisen sekä estettömyyden lisäämisen kaupungissa. Tämä saavutetaan ehkäisemällä kiusaamista, edistämällä ehkäisevää väkivaltatyötä, vahvistamalla varautumista, kehittämällä infrapalveluja, parantamalla liikuntapaikkojen saavutettavuutta	Kiusaamistilastojen seuranta on tärkeää kouluhyvinvoinnin kannalta, sillä se aiheuttaa vakavia seurauksia, kuten koulupoissaoloja, koulupudokkuutta, syrjäytymiseen ja jopa päihteiden käyttöä. Kiusaaminen on pysäytettävä välittömästi. Kännykkäkieltojen toteuttaminen kouluissa Perusopetuslain myötä: laitteiden käytön rajoittaminen. Tällä on vaikutuksia koulujen työrauhaan ja oppilaiden

	ja edistamalla aktiivista järjestöyhteistyötä. Koulunuorisotyön vakiinnuttaminen osaksi kouluarkea on merkittävä ennaltaehkäisyn muoto. Sitoudumme luomaan kaikille kuntalaisillemme, mestariteoksista klassikoihin, turvallisen Taidekaupungin.	keskittymiseen. Toisaalta voi vähentää myös somessa tapahtuvaa kiusaamista. Koulunuorisotyöllä vaikutetaan lasten ja nuorten elintapoihin, syrjäytymiseen, koulukiusaamiseen ja osallisuuden kokemuksiin. Samoin etsivän nuorisotyön apu on merkittävää ennaltaehkäisyä. Luvattomien koulupoissaolojen seuraamisella voidaan ennakoida mahdollinen koulupudokkuus. Koulupudokkuus johtaa heikompaan terveyteen, tuloeroihin, vaikeuksiin työllistyä ja kiinnittyä yhteiskuntaan. Ankkuri-toiminnan käynnistyminen Pirkanmaalla tukee nuorten hyvinvointia ja ehkäisee rikoksia. Väkivaltatyöhön osallistuminen Pirhan kanssa on merkittävää, luodaan yhteisiä toimintamalleja sekä erilaisia tiedotuskampanjoita. Lisäämme tietoisuutta sekä vaikutamme asenteisiin väkivaltaa kohtaan. Digisyrjäytymisen ehkäisyä kaupunki tukee kirjastopalveluilla, Autere-opiston kursseilla sekä asiointipisteen avulla. Digisyrjäytyminen vaikeuttaa työllistymistä, opiskelua, asiointia verkossa, sosiaalista osallisuutta ja jopa terveyspalvelujen saantia. Paikallinen Turvallisuuksuunnitelma ja -työryhmä luovat pohjan myös hyvinvointityölle. Turvallisuuksuunnitelman avulla voidaan hallita ja ennaltaehkäistä riskejä, onnettomuuksia ja häiriötilanteita. Liikenneturvallisuuksuustyöryhmän säännölliset kokoukset tuovat näkemyksen Mänttä-Vilppulan tilanteesta ja toimenpiteistä. Palveluliikenne ja julkinen liikenne mahdollistavat palvelujen saatavuuden. Asiointipisteen palvelut luovat kaupunkiin esteettömyyttä. Esteettömyysperiatteella varmistetaan, että ympäristömme on kaikkien käytettävissä ja toimiva.
--	---	--

Mittarit

Talousarvio

Kouluterveyskysely

PUHTI-raportti; kunnan vahvuudet ja heikkoudet

Sairastavuusindeksi

TEAvisari

HYTE-kertoimet ja nousevat indikaattorit

Kuntaliiton hyvinvointi-indikaattori

Kuntalaiskyselyt; nousevat kehittämiskohteet

Päihdetilannekysely

Harrastajamäärät; kuntosalit ja uimahallit, muut

liikuntapaikat

Liikuntaneuvontahanke ja liikunteresepti -pilotti;

saavutetut toimenpiteet

Elintapaohjaus osana liikuntaneuvontaa;

liikuntareseptien asiakasmäärät, elintapaohjauskerrat

UKK instituutin kustannuslaskuri

Liikuntaseura-avustukset; jatko ja ohjautuminen

vähävaraisille perheille

Lähtötori ja Lähtöklubi yhteistyö; asiakasmäärät ja -

palaute

EPT toiminta ja EPT suunnitelma; tapahtumat,

kokoukset, suunnitelma K/E

Pakka-toiminta; tapahtumat, kokoukset

Päihdeavain-indikaattorit

Autere-opiston kurssitarjonta; kurssien

monipuolisuus, määrä, asiakasmäärät

Kirjastojen kävijämäärä, lainamäärät ja asiakaskyselyt

Kulttuuri/hyvinvointilähetä; määrät

Yhteistyö sotepalvelujen ja oppilaitosten kanssa;

yhteistyöryhmät ja kokoukset

Äänestysaktiivisuus %

Move-tulokset ja -prosessi; tapahtumat,

yhteistyötahot

HSM toiminta; kerhojen määrä, osallistujamäärät

BeActive -toiminta K/E

Ankkuri-toiminnan asiakasmäärät

Koulupudokkaat ja luvattomat poissaolot

Koulutuspaikkojen määrä

Kaksois- ja kolmoistutkinnot; määrä

Lukio lääketieteen linja ja Urheiluakatemia;

opiskelijamäärät

Opiskelijakummitoiminta; tapahtumat

Koulusaapas; käyntikerrat, kohtaamiskerrat

Koulunuorisotyö, asiakasmäärät

Etsivä nuorisotyö, asiakasmäärät

Nuorisotilojen käyttö sekä ohjelma; asiakasmäärät

Kiusaamistilastot

Koko kylän vanhempainillat K/E, yhteistyötahot

Varhaiskasvatuksen teemaillat K/E, määrät

Tunne- ja vuorovaikutustaidot (vaka-oppilaitokset);

oppituntien määrä

Ikäryhmätsekit K/E

Kotoutumisohjelma ja kotoutumiskoulutukset;

opiskelijamäärät/koulutuskerrat

Osallisuusohjelman puolivuotistsekit K/E

Tervetuloa Taidekaupunkilaiseksi -tapahtuma ja

muuttajan tervetulopaketti K/E

Foorumit ja neuvostot K/E, aloitteiden määrät Asiointipisteen käyttö määrä; asiakasmäärät Yhteisölliset talkoot -tapahtumat; aihe ja määrät OSBU K/E Evat K/E, määrät Liikenneturvallisuuustyöryhmä; kokoukset, yhteistyötahot, nostetut aiheet Valmiussuunnitelma sekä turvallisuussuunnitelma K/E Asiointiliikenne ja kulkuyhteydet K/E Esteettömyysopas (silmut, hissit, portaat ja estettömyystiedot myös nettisivuille) K/E Yritysyhteistyö; yhteistyötahot, määrä Työllisyystilanne % Tapahtumat ja hankkeet; määrät, saavutettu muutos	
--	--

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

4 Suunnitelman laatijat

Monialainen hyvinvointityöryhmä:

Kaisa Lipsonen, hyvinvointikoordinaattori

Kari Tolonen, Sivistysjohtaja

Antti Korkka, Kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö (jäänyt pois vuonna 2025)

Ville Keränen, Kaupunkikehitysjohtaja (jäänyt pois vuonna 2025)

Jari Ihainen, Kaupunkikehitysjohtaja (aloittanut vuonna 2025)

Juulia Virtanen, Kaupunkikehityspäällikkö (jäänyt pois vuonna 2024)

Vuokko Hjelt, Työllisyyspalvelupäällikkö

Jari Ahvenjärvi, Liikuntapalvelupäällikkö

Riitta Vanha-Juhe, Kirjastopalvelupäällikkö (jäänyt pois vuonna 2025)

Minna Pollari, Kirjastopalvelupäällikkö (aloittanut vuonna 2025)

Sanna-Riina Vuorenmaa, Erityisopetuksen ja hankkeiden koordinaattori, vt. kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö

Tarja Tastula, Nuorisosihteeri

Miia Naarminen, Mäntänvuoren terveys oy

Anne Airasmaa, PirHa

Kertomus- ja suunnitelmaosiota tehdessä on kuultu myös yhteistyötahoja; sote-palveluiden tuottaja, hyvinvointialue, kohtaamispaikka/perhekeskustoimijat, lasten ja nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, ehkäisevän päihdetyön työryhmä, elintapaohjauksen ja liikuntaneuvonnan työryhmä, nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto, vammaisneuvosto, seurakunnat, kotoutumisen yhteistyöryhmä ja eri järjestöjen edustajat.

5 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä

Kertomus- ja suunnitelma on esitelty:

Tarkastuslautakunnassa 17.3.2025

Johtoryhmässä 24.3.2025, 10.11.2025

Kertomusosion on hyväksynyt

kaupunginhallitus 31.3.2025

Valtuusto 21.5.2025

Suunnitelmaosion on hyväksynyt

kaupunginhallitus xxx

Valtuusto XXXX

Käsitteet

BeActive = Euroopan urheiluviikko (European week of Sport EWoS) on Euroopan komission aloite urheilun ja liikunnan edistämiseksi kaikkialla Euroopassa. Sen tavoite on innostaa eurooppalaisia olemaan #BeActive säännöllisesti ja liikkumaan omassa arjessaan enemmän.

EPT = ehkäisevä päihdetyö

EVA = vaikutusten ennakkoarvio

HSM = Harrastamisen Suomen malli, jonka tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluista ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä.

Hyte-kerroin = Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan.

Infra-palvelut = Infrapalveluiden tehtävänä on asuin- ja työpaikkaympäristön ylläpito ja rakentaminen. Infrapalveluiden vastuulle kuuluvat yleisten alueiden kunnossapito, rakentaminen, suunnittelu ja rakennuttaminen sekä yleisten alueiden ylläpidosta vastaaminen. Yleisten alueiden kunnossapidon osa-alueita ovat katujen, puistojen, ulkoliikunta-alueiden, puistometsien, leikkipaikkojen sekä metsien hoitaminen.

IPC menetelmä = IPC-menetelmää käytetään 12–18-vuotiaiden nuorten masennusoireilun ehkäisyyn ja hoitoon.

Lähiklubi = Mänttä-Vilppulan oma malli ikääntyvien toimintakyvyn tukemiseksi, päivätoimintaa järjestää SASKY Mäntän seudun koulutuskeskus

Lähitori = Pirhan järjestämää palveluohjausta sekä matalankynnyksen avointa toimintaa

Move = Move! on perusopetuksen 5. ja 8. vuosiluokkien oppilaille tarkoitettu fyysisen toimintakyvyn valtakunnallinen mittaus- ja palautejärjestelmä

MVT = Mäntänvuoren Terveys oy

NPS = Net Promoter Score tarkoittaa suosittelemisindeksiä eli sitä, kuinka todennäköisesti asiakkaat suosittelevat yritystä, tuotetta tai palvelua ystävilleen tai kollegoilleen

Nuva = nuorisovaltuusto

PirHa = Pirkanmaan hyvinvointialue

Puhti-raportti = Raportti ilmaisee seuraharrastamista, ostoskäyttäytymistä, maksuhäiriöitä ja fyysistä toimintakykyä alueen sosioekonomisen aseman mukaan

Päihdeavainindikaattori = Päihdehaittojen riskiä ennakoivat ja selittävät tekijät

Sote-palvelut = Hyvinvointialue järjestää jäsenkunnilleen laajan perustason palvelut eli kaikki sosiaali- ja terveyspalvelut (nykyiset terveyskeskuspalvelut, sosiaalihuollon sekä erikoissairaanhoidon)

TEAvisari = TEAvisari on työväline kunnille, hyvinvointialueille ja kouluille. Tiedot kuvaavat terveydenedistämiseksi eli kunnan ja hyvinvointialueen toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

THL = Terveyden ja hyvinvoinnin laitos